

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 3Co/377/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1312211422
Dátum vydania rozhodnutia: 06. 11. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Roman Bolebruch
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2014:1312211422.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Romana Bolebrucha a členov senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a JUDr. Beáty Jurgošovej v právnej veci navrhovateľky: Z. P., bytom v I., R. 8, zastúpenej H. Šváby s.r.o., so sídlom v Bratislave, Plynárenská 7/A, proti odporcovi: Slovenská sporiteľňa, a.s., v skratke SLSP, a.s., so sídlom Tomášikova 48, Bratislava, zastúpenému JUDr. Roman Kvasnica, advokát, s.r.o., so sídlom v Piešťanoch, Sad A. Kmeťa 24, o zaplatenie 10.174,14 eura s príslušenstvom, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava III č.k. 45C/227/2012-67, zo dňa 5.2.2013, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **p o t v r d z u j e .**

Odporca **j e p o v i n n ý** zaplatiť navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania 334,02 eura titulom trov právneho zastúpenia na účet právneho zástupcu navrhovateľky, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým rozsudkom uložil súd prvého stupňa odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľke 10.174,14 eura s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne zo sumy 376,82 eura od 16.5.2010 do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, vo výške 9,25 % ročne zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, vo výške 9,5 % ročne zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, vo výške 9,25 % ročne zo sumy 376,82 eura od XX.XX.XXXX do zaplatenia, vo výške 9 % ročne zo sumy 376,82 eura od XX.XX.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia, zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia a vo výške 8,75 % ročne zo sumy 376,82 eura od XX.X.XXXX do zaplatenia a náhradu trov konania 610 eur titulom súdneho poplatku a 1.335,42 eura titulom trov právneho zastúpenia.

V odôvodnení uviedol, že navrhovateľka sa zaplatenia žalovanej sumy s prísl. domáhala titulom plnenia zo zmluvy o dôchodku. Z vykonaného dokazovania mal **preukázané**, že dňa XX.XX.XXXX bola medzi účastníkmi konania uzavretá v zmysle § 842 Obč. zákonníka zmluva o poskytovaní plnenia z

Podporného dôchodkového fondu SLSP, a.s., ktorej predmetom bolo doživotné plnenie odporcom ako povinným v prospech navrhovateľky vo výške 11.352,- Sk mesačne. Dňa XX.XX.XXXX dal odporca výpoveď z predmetnej zmluvy v zmysle § 582 ods. 1 Obč. zákonníka, na základe ktorej mala platnosť a účinnosť zmluvy skončiť ku dňu 31.3.2010. Uvedenú výpoveď súd prvého stupňa vyhodnotil ako neplatnú z dôvodu, že zmluva o dôchodku bola uzavretá na doživotne; trvanie právneho vzťahu tak bolo dohodnuté na určenú dobu neurčitého trvania, pričom vypovedať možno iba zmluvu dojednanú na dobu neurčitú. Súd prvého stupňa sa nestotožnil s názorom odporcu o zániku práva na plnenie v zmysle § 575 ods. 1 Obč. zákonníka pre nemožnosť plnenia v zmysle § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 zákona č. 483/2001 Z.z. Uviedol, že odporca bol zamestnávateľom vo vzťahu k svojmu dlhoročnému zamestnancovi, navrhovateľka pracovala u odporcu a poskytla mu určitú protihodnotu; odporca mal zisk, preto vytvoril podporný dôchodkový fond, ktorý slúžil na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú pracovníci dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity na ocenenie ich vernosti, kvality ich práce a na podporu stabilizácie pracovníkov. Zo strany odporcu išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o pracovníka odchádzajúceho do dôchodku, hmotne zabezpečiť pracovníkov na dôchodku, pričom výška sumy plnenia sa riadila dĺžkou nepretržitého hlavného pracovného pomeru najmenej 10 rokov a viac. Nejedná sa o vzťah banky s klientom a na vec nemá vplyv uzavretie zmluvy po skončení pracovného pomeru, nakoľko bez pracovného pomeru za splnenia požadovaných podmienok by predmetná zmluva o dôchodku uzavretá nebola. Súd prvého stupňa ďalej uviedol, že § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. sa nevzťahuje na predmetnú zmluvu o dôchodku, keď upravuje vzťahy banky pri jej podnikaní a nie interné veci banky ako zamestnávateľa a jej zamestnanca. Uzavrel, že zmluva o dôchodku nie je ani zmluvou uzavretou za nápadne nevýhodných podmienok pre odporcu, resp. zmluvou, ktorá by ho zaväzovala na hospodársky neoprávnené plnenie alebo plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote. Na uvedenom základe súd prvého stupňa mal zmluvu o poskytovaní plnenia zo dňa 20.10.1995 za platnú a účinnú a uplatnený nárok na zaplatenie sumy 376,82 eura od mája 2010 do júla 2012 za dôvodný; odporcovi preto uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľke 10.174,14 eura s prísl. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v konaní úspešnej navrhovateľke priznal náhradu trov konania v podrobnej špecifikácii.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie odporca a žiadal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmeniť a návrh zamietnuť. Pre prípad potvrdenia napadnutého rozsudku žiadal pripustiť dovolanie z dôvodu, že ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, a to na vyriešenie právnej otázky, či sa zákon č. 483/2001 Z.z. vzťahuje na právne vzťahy založené medzi bankou a fyzickou osobou zmluvou o dôchodku podľa § 842 Obč. zákonníka. Namietol nesprávne právne posúdenie veci, keď súd prvého stupňa neaplikoval § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. a následne ani § 575 ods. 1 Obč. zákonníka a nesprávne vyložil § 842 Obč. zákonníka. Uviedol, že úprava § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. nie je obmedzená len na bankové činnosti alebo podnikanie banky, pretože také obmedzenie neuvádza; účelom uvedeného ustanovenia bolo práve zamedziť banke pokračovať v iných než takých činnostiach, ako sú v súlade so zákonom č. 483/2001 Z.z. S poukazom na § 1 zákona č. 483/2001 Z.z. uviedol, že aj v predmetnej veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením, resp. podnikaním banky, čo bolo preukázané štatútom podporného dôchodkového fondu, podľa ktorého podporný dôchodkový fond slúži o.i. na podporu stabilizácie pracovníkov; podpora stabilizácie pracovníkov banky je vzťahom nepochybne súvisiacim s organizáciou, riadením a čiastočne i podnikaním banky. Mal za zrejmé, že zmluvu o dôchodku banka neuzavrela pri bankovej činnosti, pretože poskytovanie plnenia bez protiplnenia nie je bankovou činnosťou; na takéto prípady sa vzťahuje § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z., ktorého účelom je zamedziť pokračovať v plneniach, ktoré nie sú v súlade so zákonom č. 483/2001 Z.z., pričom takou činnosťou nie je ani plnenie zmluvy bez protiplnenia.

Odporca mal na uvedenom základe za to, že právny vzťah založený zmluvou o dôchodku podľa § 842 Obč. zákonníka je zasiahnutý zákonom č. 483/2001 Z.z. z dôvodu, že predmetom tohto právneho vzťahu nie je banková činnosť, ale sa jedná o banke zakázanú činnosť, ktorej vykonávanie je v rozpore so zákonom o bankách (§ 119 ods. 3 v spojení s § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z.). Namietol skutočnosť, že súd prvého stupňa sa so zákonným zákazom podľa § 119 ods. 3 v spojení s § 27 ods. 8 a § 116 zákona č. 483/2001 Z.z. nevysporiadal. Ďalej uviedol, že v rozpore so zákonom je také činnosť banky, keď banka má poskytovať plnenie hospodársky neodôvodnené alebo plnenie zjavne nezodpovedajúce poskytovanej protihodnote, t.j. predovšetkým bez protihodnoty; takéhoto plnenia sa navrhovateľka podaným návrhom domáha. Pri aplikovaní uvedených ustanovení však záväzok na plnenie zo zmluvy o

dôchodku voči navrhovateľke zanikol, ak by predtým existoval, pretože plnenie zo zmluvy o dôchodku sa stalo nemožné v zmysle § 575 ods. 1 Obč. zákonníka z dôvodu, že banka nesmie poskytovať plnenie bez poskytnutia protihodnoty, ani hospodársky neodôvodnené plnenie. Nesúhlasil s právnym názorom súdu prvého stupňa, že zmluvu o dôchodku nie je možné vypovedať, keď zmluva o dôchodku sa vyznačuje neurčitou dobou trvania a nie je nikdy uzavretá na dobu určitú. Poukázal na komentáre k Obč. zákonníku, ktoré vnímajú zmluvu o dôchodku ako zmluvu charakterizovanú dobou neurčitou. Odporca namietol i nesprávne skutkové zistenie súdu prvého stupňa, že nešlo o plnenie banky za nápadne nevýhodných podmienok, keď neexistuje protiplnenie zo zmluvy o dôchodku pre odporcu, pričom nebolo zistené hospodárske odôvodnenie pre plnenie tejto zmluvy. Mal za to, že súd prvého stupňa prijal neodôvodnené skutkové zistenie, že navrhovateľka tým, že pracovala u odporcu, tak mu poskytovala protiplnenie zo zmluvy o dôchodku, pričom je zrejmé, že odporca poskytoval navrhovateľke za závislú prácu mzdu a zo zmluvy o dôchodku navrhovateľka už nič neplnila odporcovi, ani na jej základe. Záverom odporca namietol nedostatočné vysporiadanie sa s jeho právnou argumentáciou zo strany súdu prvého stupňa v súvislosti s možnosťou aplikácie § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z. a so skutočnosťou, že aj v predmetnej veci ide o vzťahy súvisiace s organizáciou, riadením, resp. podnikaním banky.

Navrhovateľka v písomnom vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť a nepripustiť dovolanie. Uviedla, že účelom zákona č. 483/2001 Z.z. bolo upraviť také právne vzťahy s tretími osobami, ktoré vznikli pri činnosti banky, t.j. pri poskytovaní bankových služieb. V prípade zmluvy o dôchodku nemožno aplikovať zákon č. 483/2001 Z.z. nielen z dôvodu, že zmluva o dôchodku nie je výsledkom bankovej činnosti v zmysle uvedeného zákona, ale aj preto, že plnenie zo zmluvy o dôchodku plyní z čistého zisku banky. Ďalej uviedla, že zmluva o dôchodku nie je zmluvou uzavretou na dobu neurčitú a preto ju nie je možné ukončiť výpoveďou. Výpoveď zmluvy o dôchodku považovala za neplatnú pre rozpor so zákonom a mala za to, že zmluvný vzťah medzi navrhovateľkou a odporcom, ktorý vznikol titulom zmluvy o dôchodku, stále trvá. Uviedla, že charakterom zmluvy o dôchodku sa zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky v náleze č.k. II. ÚS 26/2012-33, zo dňa 25.04.2012.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal odvolanie podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné. Rozsudok verejne vyhlásil dňa 6.11.2014 (§ 211 ods. 2, § 156 ods. 3 O.s.p.).

Napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa odvolací súd potvrdil, pretože je vecne správny a nakoľko sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, konštatuje správnosť jeho dôvodov (§ 219 ods. 1, 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku v súvislosti s námietkou neaplikovania ustanovení § 27 ods. 8, § 116 a § 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zák. č. 483/2001 Z.z. o bankách a následne § 575 ods. 1 Obč. zákonníka odvolací súd zhodne so súdom prvého stupňa uvádza, že zo zaradenia § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z. v šiestej časti zákona upravujúcej „požiadavky na podnikanie banky“ vyplýva, že sa vzťahuje na „bankovú činnosť“ (§ 2 ods. 5 zákona č. 483/2001 Z.z.), prípadne na iné činnosti, ktoré smie banka vykonávať pre iného v súvislosti s jej prevádzkou (§ 2 ods. 10 zákona č. 483/2001 Z.z.). Pokračovanie v takejto činnosti (t.j. nie v poskytovaní plnenia z predmetnej zmluvy), ktorá by bola v rozpore s § 27 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z.z., sa stalo nadobudnutím účinnosti tohto zákona nemožným (§ 119 ods. 3 veta za bodkočiarkou zákona č. 483/2001 Z.z.). V predmetnej veci vystupoval odporca ako zamestnávateľ vo vzťahu ku svojmu dlhoročnému zamestnancovi odchádzajúceho do dôchodku a obsahovou náplňou zmluvného vzťahu bolo poskytnutie sociálnej výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na podporu zabezpečenia životnej úrovne, ktorú zamestnanci dosiahli v čase svojej pracovnej aktivity, na ocenenie ich vernosti, kvality ich práce a na podporu stabilizácie zamestnancov; zo strany odporcu išlo o zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca odchádzajúceho do dôchodku, spadajúcu pod agendu personálneho a sociálneho úseku divízie ľudských zdrojov. Predmetnú zmluvu teda odporca neuzatváral ako podnikateľ pri výkone svojej podnikateľskej činnosti a nešlo ani o vzťah banky s klientom.

Zmluva o poskytovaní plnenia z podporného dôchodkového fondu je z právneho hľadiska zmluvou o dôchodku podľa § 842 až § 844 Obč. zákonníka, v zmysle ktorých zmluvou o dôchodku sa zakladá niekomu na doživotne, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania právo na vyplácanie určitého dôchodku. Ide o zmluvu aspoň medzi dvoma osobami, t.j. medzi osobou, ktorá sa zaväzuje vyplácať dôchodok, a osobou, ktorej sa dôchodok bude vyplácať. Právo na vyplácanie dôchodku je síce časovo určené, ale nie je obmedzené určitým vopred a konkrétne vymedzeným časom trvania, preto môže ísť o právo na poskytovanie dôchodku doživotne, alebo na inak obmedzený čas neurčitého trvania (obmedzenie na určitý čas, napríklad na 10 rokov, tu neprichádza do úvahy). Určitý dôvod alebo motív na uzavretie zmluvy o dôchodku Občiansky zákonník nevyžaduje. Odvolací súd vychádza z toho, že trvanie zmluvy o dôchodku je ohraničené právnou skutočnosťou. V prípade doživotne určenej doby je touto rozhodujúcou právnou skutočnosťou smrť fyzickej osoby. Skutočnosť, že takto určená doba má neurčité trvanie, je logická, keďže nie je možné v čase uzatvorenia zmluvy dopredu vedieť, kedy poberateľ dôchodku zomrie. Zákonodarcu v ustanoveniach o zmluvách dôchodku nepracuje so slovom smrť, ale uvádza, že zmluva o dôchodku sa môže uzavrieť na doživotne, alebo inak určenú dobu neurčitého trvania. Vymedzenie doby trvania zmluvného vzťahu k udalosti, o ktorej je isté, že v budúcnosti nastane (ako v prípade smrti), nie je však možné považovať za neurčité a nezakladá zmluvný vzťah na dobu neurčitú, je z neho zrejmé, že je určený začiatok trvania tohto zmluvného vzťahu ako aj jeho koniec (ohraničený smrťou), a zrejmé nie je len to, kedy k nemu dôjde. Zo žiadneho pozitívneho práva totiž nemožno vyvodiť, že by dojednanie právneho pomeru na dobu určitú muselo byť vymedzené konkrétne uvedeným dátumom, alebo dokonca presnejším časovým určením. Je vecou účastníkov zmluvy ako vyjadria svoju súhlasnú vôľu obmedziť výkon práv a povinnosti z dojednanej zmluvy na dobu určitú. Zmluva o dôchodku uzatvorená na doživotne určenú dobu, ako aj určenú dobu neurčitého trvania, je vždy zmluvou na dobu určitú. Vymedzením povinnosti plniť doživotne zmluvné strany prejavili vôľu byť takouto zmluvou viazané a to až do smrti osoby oprávnenej na prijatie plnenia z tejto zmluvy (smrť fyzickej osoby z právneho aspektu je objektívne zistiteľná buď na základe úmrtného listu, v ktorom je určený deň úmrtia, alebo súdnym rozhodnutím o vyhlásení za mŕtveho, v rozhodnutí ktorom je uvedený deň, ktorý platí za deň smrti nezvestného, prípadne deň, ktorý nezvestný neprežil). Uvedenému právnomu záveru, že zmluvu o dôchodku je možné dohodnúť buď doživotne, teda do okamihu smrti, alebo na inak určenú dobu neurčitého trvania špecifikovaného určitým časovým úsekom nasvedčuje aj charakter a účel predmetnej zmluvy, ktorou odporca sledoval zabezpečenie sociálnej starostlivosti o zamestnanca odchádzajúceho do dôchodku, s úmyslom poskytnutia výhody z podporného dôchodkového fondu slúžiaceho na subvenciu životnej úrovne, ktorá je oproti príjmu dosahovanému počas produktívneho veku zamestnanca výrazne znížená a teda nepredpokladá sa možnosť jednostrannej výpovede. Vzhľadom na skutočnosť, že zmluva nebola uzavretá na dobu neurčitú, odporca ju nemohol vypovedať podľa § 582 Obč. zákonníka.

Súd prvého stupňa odôvodnil napadnutý rozsudok spôsobom zodpovedajúcim § 157 ods. 2 O.s.p., pričom odvolací súd pripomína, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkmi konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, čomu zodpovedá odôvodnenie napadnutého rozsudku, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

Odvolací súd nevyhovел návrhu odporcu na pripustenie dovolania, ktoré žiadal s poukazom na § 238 ods. 3 O.s.p.. Rozhodnutie odvolacieho súdu po právnej stránke zásadného významu je také rozhodnutie, ktoré rieši doposiaľ nenastolenú alebo v iných súvislostiach prezentovanú a právne riešenú otázku takým spôsobom, ktorý je významný z hľadiska rozhodovacej činnosti súdov vôbec, t.j. má všeobecný dopad na prípady podobnej povahy. Z tohto hľadiska má rozhodnutie odvolacieho súdu zásadný význam spravidla vtedy, ak rieši takú právnu otázku, ktorá judikatúru vyšších súdov nebola riešená, alebo výklad ktorej v judikatúre týchto súdov nie je ustálený, alebo ak odvolací súd posúdil určitú právnu otázku inak, než je riešené v konštantnej judikatúre vyšších súdov a rozhodnutie odvolacieho súdu predstavuje v tomto smere odlišné riešenie tejto právnej otázky. Vychádzajúc z takto vymedzenej povahy rozhodnutia po právnej stránke zásadného významu má odvolací súd za to, že v danej právnej veci nie sú splnené podmienky na pripustenie dovolania v zmysle § 238 ods. 3 O.s.p., keď nastolená otázka bola riešená a ustálená vo viacerých rozhodnutiach odvolacích súdov i Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (napr. sp. zn. 7 Cdo 115/2014).

O náhrade trov odvolacieho konania navrhovateľky odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. Nakoľko mala v odvolacom konaní plný úspech, priznal jej náhradu trov konania 334,02 eura predstavujúcu trovy právneho zastúpenia vyčíslené v zmysle vyhl. 655/2004 Z. z. za 1 úkon právnej služby - vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 15.4.2013 (§ 14 ods. 1 písm. b) cit. vyhl.) v sume 270,54 eura, režijný paušál 7,81 eura, spolu 278,35 eura, s 20 % DPH 334,02 eura.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.